

dimecres, 10 de juny de 2026

L'ADN dels ibers 'catalans', invariable durant sis segles

Segons una recerca amb la UdL que ha analitzat restes dels Vilars d'Arbeca

Malgrat tenir contactes amb altres cultures mediterrànies, els pobles ibers que ocupaven l'actual territori català durant l'edat del ferro (800-100 aC) van mantenir la seua identitat genètica sense gaires canvis al llarg de sis segles. No va ser fins l'arribada dels romans al nord-est de la península Ibèrica que van integrar noves influències a l'ADN, conformant una població més diversa i heterogènia. Així ho revela un estudi en què ha participat la Universitat de Lleida (UdL), publicat a la revista *iScience* [

[https://www.cell.com/iscience/issue?pii=S2589-0042\(26\)X2004-1](https://www.cell.com/iscience/issue?pii=S2589-0042(26)X2004-1)]. El treball, liderat per un equip d'Antropologia Biològica de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), ha analitzat el genoma de 54 nadons i perinatals de la fortalesa dels Vilars d'Arbeca (Garrigues), Camp de les Lloses (Osona) i Sant Miquel d'Olèrdola (Alt Penedès).

El treball dona una visió global dels ancestres genètics, mescles i dinàmiques demogràfiques de la regió fa entre 2.700 i 2.100 anys. Tenint en compte que els ibers incineraven els seus morts, les restes òssies de nounats i fetus a terme enterrades sota estructures domèstiques suposen una important font d'informació biològica. Dels 54 estudiats inicialment, només 36 han ofert suficient ADN per analitzar. L'estudi confirma que tot i la coexistència amb tartessis, celtibers i altres grups regionals com els [vascons](#) [<https://ca.wikipedia.org/wiki/Vascons>] o els [turdetans](#) [<https://ca.wikipedia.org/wiki/Turdetans>]; i les influències culturals de fenicis, grecs i cartaginesos, els canvis genètics dels ibers van ser molt graduals.

En els tres jaciments ibèrics el personal investigador ha evidenciat una alta diversitat de llinatges mitocondrials. Alguns, associats típicament amb l'Europa occidental i relacionats amb l'expansió dels agricultors neolítics. Els resultats descarten que la cultura ibera sorgís a partir d'una migració massiva i confirmen que va emergir de la població local preexistent. Tots els individus estudiats tenien el perfil genètic establert per les poblacions prehistòriques de la península Ibèrica del neolític i l'edat del bronze: l'ancestre dels caçadors-recol·lectors occidentals (WGH, pel seu nom en anglès *western hunter-gatherer*), l'anatòlic del neolític i l'estepari o *iamnaia* de l'edat del bronze.

Això confirma la continuïtat de les comunitats locals que ja havia proposat el Grup de Recerca Prehistòrica (GIP) de la UdL, encapçalat llavors pel catedràtic Emili Junyent, actualment retirat. El responsable de les excavacions a la fortalesa dels **Vilars** des de mitjans dels anys 80, que també ha participat en l'article, havia emfatitzat la transformació de les societats del bronze final en cacicats jeràrquics i, finalment, en estats aristocràtics arcaics sense una influència externa significativa.

Les mostres dels Vilars han permès veure la transició de l'edat del bronze a l'edat del ferro; les d'Olèrdola, la consolidació de l'edat del ferro; i les del Camp de les Lloses, l'etapa final i inici de l'època romana. A Arbeca han detectat genèticament una influència mediterrània. "Aquesta observació és coherent amb la cultura material recuperada del jaciment, on entre el 700 i el 550 aC apareixen evidències d'influència fenícia, incloent-hi joies i ceràmica", recorda la catedràtica de Prehistòria de la Universitat de Lleida, Natàlia Alonso. "A partir dels anys 550-450 aC trobem peces úniques i gregues, juntament amb artefactes d'ivori d'influència mediterrània", afegeix.

Aquest estudi proporciona les primeres dades paleogenòmiques sobre l'origen i l'evolució de les comunitats ibèriques de l'edat del ferro. En la recerca també ha col·laborat personal investigador de les universitats de Granada, Adelaide (Austràlia) i Copenhaguen (Dinamarca); així com el Museu d'Arqueologia de Catalunya i el Museu El Camp de les Lloses.

M É S

I N F O R M A C I Ó :

N o t í c i a

U A B

[

<https://www.uab.cat/web/sala-de-premsa/detall-noticia/l-adn-dels-ibers-del-nord-est-de-la-peninsula-iberica-es-va>
]

Article *The genetic landscape of northeastern Iberian communities from the early to late Iron Age* [

[https://www.cell.com/iscience/fulltext/S2589-0042\(26\)01561-0?_returnURL=https%3A%2F%2Flinkinghub.elsevier](https://www.cell.com/iscience/fulltext/S2589-0042(26)01561-0?_returnURL=https%3A%2F%2Flinkinghub.elsevier)
]